

Opracowano na podstawie: t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1554, z 2026 r. poz. 635.

Dz. U. 2019 poz. 823

U S T A W A

z dnia 4 kwietnia 2019 r.

o wspieraniu działalności naukowej z Funduszu Polskiej Nauki

Art. 1. Fundusz Polskiej Nauki, zwany dalej „Funduszem”, finansuje działalność naukową, o której mowa w art. 4 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2023 r. poz. 742, z późn. zm.¹⁾), z wyłączeniem twórczości artystycznej, szczególnie ważną dla realizacji strategii rozwoju kraju służącą rozwojowi innowacyjnych produktów, zwaną dalej „działalnością naukową”.

Art. 2. Środki Funduszu pochodzą z:

- 1) dotacji celowych z budżetu państwa;
- 2) odsetek od wolnych środków Funduszu przekazanych w depozyt, o którym mowa w art. 48 ust. 4a ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2025 r. poz. 1483, 1844 i 1846 oraz z 2026 r. poz. 426 i 635);
- 3) środków pochodzących ze źródeł zagranicznych niepodlegających zwrotowi;
- 4) środków z kredytów lub pożyczek zaciągniętych na rzecz Funduszu przez Bank Gospodarstwa Krajowego;
- 5) wpływów z obligacji emitowanych na rzecz Funduszu przez Bank Gospodarstwa Krajowego;
- 6) pożyczek z budżetu państwa;
- 7) darowizn i zapisów;
- 8) wpływów z innych środków publicznych;

---

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2023 r. poz. 1088, 1234, 1672, 1872 i 2005 oraz z 2024 r. poz. 124, 227 i 1089.

- 9) wpływów z komercjalizacji wyników pracy zespołów badawczych, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 1, lub know-how związanego z tymi wynikami;
- 10) wpływów z innych tytułów.

Art. 3. 1. Bank Gospodarstwa Krajowego może zaciągać kredyty, pożyczki lub emitować obligacje w kraju i za granicą na rzecz Funduszu i z przeznaczeniem na:

- 1) finansowanie działań, o których mowa w art. 5 ust. 1;
- 2) spłatę zobowiązań z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek oraz wyemitowanych obligacji.

2. Za zobowiązania Banku Gospodarstwa Krajowego, o których mowa w ust. 1, z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek oraz wyemitowanych obligacji mogą być udzielane przez Skarb Państwa gwarancje i poręczenia, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 8 maja 1997 r. o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne (Dz. U. z 2024 r. poz. 291), z tym że wymogu, o którym mowa w art. 7 ust. 2 pkt 2 tej ustawy, w zakresie, w jakim wymaga się, aby środki przeznaczone na spłatę kredytu pochodziły ze źródeł innych niż budżet państwa, nie stosuje się.

3. Gwarancje i poręczenia, o których mowa w ust. 2, są zwolnione z opłat prowizyjnych.

4. Minister właściwy do spraw finansów publicznych wykonuje czynności zmierzające do odzyskania kwot zapłaconych z tytułu wykonania umowy poręczenia lub gwarancji na zasadach określonych przepisami ustawy z dnia 8 maja 1997 r. o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne, z wyłączeniem art. 43 tej ustawy.

5. Jeżeli odzyskanie wierzytelności Skarbu Państwa, powstałych z tytułu udzielonego poręczenia lub gwarancji, nie jest możliwe, Rada Ministrów, na wniosek ministra właściwego do spraw finansów publicznych, może umorzyć wierzytelność w całości lub części.

Art. 4. Wolne środki Funduszu w walutach obcych mogą być lokowane w bankach.

Art. 5. 1. Środki Funduszu przeznacza się na:

- 1) finansowanie zespołów badawczych prowadzących, w formie wirtualnego instytutu badawczego, działalność naukową w określonym obszarze wskazanym zgodnie z art. 6 ust. 1;
- 2) komercjalizację wyników pracy zespołów badawczych, o których mowa w pkt 1, lub know-how związanego z tymi wynikami.

2. Wirtualny instytut badawczy stanowi formę organizacji pracy wyselekcjonowanych, konkurencyjnych na poziomie międzynarodowym zespołów badawczych, prowadzących działalność naukową o wysokim potencjale zastosowań społeczno-gospodarczych, pod kierunkiem lidera o uznanym dorobku naukowym, której celem jest komercjalizacja jej wyników.

3. Wirtualnym instytutem badawczym zarządza podmiot wybrany przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki, zwanego dalej „ministrem”, w trybie określonym w art. 7, zwany dalej „podmiotem zarządzającym”.

4. Podmiot zarządzający wybiera zespoły badawcze wchodzące w skład wirtualnego instytutu badawczego w trybie otwartego konkursu ofert.

5. Przy wyłanianiu zespołów badawczych podmiot zarządzający bierze pod uwagę:

- 1) dotychczasowe osiągnięcia członków zespołu badawczego w zakresie działalności naukowej oraz komercjalizację wyników tej działalności;
- 2) potencjał zespołu badawczego do prowadzenia działalności naukowej na najwyższym światowym poziomie;
- 3) znaczenie przewidywanych efektów działalności naukowej dla rozwoju gospodarczego i polityki rozwojowej państwa, w tym wkład w innowacyjność gospodarki;
- 4) potencjał komercjalizacyjny planowanych efektów działalności naukowej.

Art. 6. 1. Minister, po zasięgnięciu opinii ministra właściwego do spraw gospodarki, wskazuje obszar działalności naukowej, która będzie finansowana ze środków Funduszu.

2. Wysokość środków finansowych ze środków Funduszu przeznaczonych na finansowanie działalności naukowej w obszarze wskazanym zgodnie z ust. 1 i okres tego finansowania ustala minister.

3. Minister podaje do publicznej wiadomości, w drodze komunikatu ogłoszonego w Biuletynie Informacji Publicznej na swojej stronie podmiotowej, informację o obszarze działalności naukowej wskazanym zgodnie z ust. 1, wysokości środków finansowych przeznaczonych na jej finansowanie oraz okresie tego finansowania.

Art. 7. 1. Minister, biorąc pod uwagę obszar działalności naukowej wskazany zgodnie z art. 6 ust. 1 oraz potencjał organizacyjny i techniczny niezbędny do realizacji zadań w zakresie zarządzania wirtualnym instytutem badawczym, wskazuje podmiot zarządzający, którym może być:

- 1) Sieć Badawcza Łukasiewicz – PORT Polski Ośrodek Rozwoju Technologii albo
- 2) podmiot, o którym mowa w art. 7 ust. 1 pkt 8 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, wybrany w trybie otwartego konkursu ofert.

2. W ogłoszeniu o otwartym konkursie ofert określa się:

- 1) przedmiot otwartego konkursu ofert;
- 2) okres finansowania i wysokość środków przeznaczonych na funkcjonowanie wirtualnego instytutu badawczego;
- 3) szczegółowe kryteria oceny ofert;
- 4) miejsce i termin składania ofert;
- 5) termin rozstrzygnięcia otwartego konkursu ofert;
- 6) termin i sposób ogłoszenia wyników otwartego konkursu ofert;
- 7) wykaz dokumentów, które należy dołączyć do oferty;
- 8) informację o możliwości odwołania otwartego konkursu ofert przed upływem terminu na złożenie ofert oraz możliwości przedłużenia terminu złożenia ofert i terminu rozstrzygnięcia otwartego konkursu ofert;
- 9) sposób złożenia oferty i dokumentów, o których mowa w pkt 7.

3. Ogłoszenie o otwartym konkursie ofert zamieszcza się w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej ministra.

4. Oferta złożona w otwartym konkursie ofert zawiera:

- 1) informację o posiadanych przez podmiot składający ofertę zasobach rzeczowych oraz zasobie kadrowym i kompetencjach osób zapewniających wykonywanie zadań podmiotu zarządzającego;

- 2) informację o dotychczasowej działalności podmiotu składającego ofertę;
- 3) szczegółowy sposób realizacji zadań podmiotu zarządzającego;
- 4) harmonogram realizacji zadań podmiotu zarządzającego;
- 5) przewidywaną wysokość kosztów realizacji zadań podmiotu zarządzającego.

5. Przy rozpatrywaniu ofert uwzględnia się:

- 1) potencjał organizacyjny i techniczny podmiotu składającego ofertę;
- 2) doświadczenie podmiotu składającego ofertę w zakresie zarządzania projektami obejmującymi prowadzenie działalności naukowej;
- 3) przewidywaną wysokość kosztów realizacji zadań podmiotu zarządzającego.

6. Do wyboru podmiotu zarządzającego nie stosuje się przepisów ustawy z dnia 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 1320).

7. Minister podaje do publicznej wiadomości, w drodze komunikatu ogłoszonego w Biuletynie Informacji Publicznej na swojej stronie podmiotowej, informację o podmiocie zarządzającym wyłonionym w trybie wskazanym w ust. 1.

Art. 8. 1. Do zadań podmiotu zarządzającego należy:

- 1) organizacja i przeprowadzanie otwartych konkursów ofert na wyłonienie zespołów badawczych;
- 2) opracowanie standardów rekrutacji do zespołów badawczych oraz przeprowadzanie ewaluacji ich stosowania;
- 3) wybór oraz organizacja pracy ekspertów, w tym ekspertów zagranicznych, którzy będą dokonywali oceny zgłoszonych do konkursu zespołów badawczych i ich liderów;
- 4) przygotowanie i zawieranie umów o finansowanie ze środków Funduszu zespołów badawczych wyłonionych w otwartych konkursach ofert;
- 5) opracowanie zasad i procedur w zakresie zarządzania własnością intelektualną oraz komercjalizacją wyników pracy zespołów badawczych lub know-how związanego z tymi wynikami;
- 6) przeprowadzanie ewaluacji działalności naukowej zespołów badawczych oraz oceny końcowej zespołów badawczych;
- 7) przekazywanie środków z Funduszu;
- 8) komercjalizacja wyników pracy zespołów badawczych lub know-how związanego z tymi wynikami;

9) nadzór nad realizacją zadań przez zespoły badawcze oraz prawidłowością wydatkowania środków z Funduszu.

2. W ramach nadzoru, o którym mowa w ust. 1 pkt 9, podmiot zarządzający może:

- 1) żądać informacji i wyjaśnień od zespołów badawczych i ich liderów oraz podmiotów, o których mowa w art. 11;
- 2) dokonywać kontroli realizacji zadań przez zespoły badawcze;
- 3) wstrzymać wypłatę środków finansowych w przypadku wydatkowania przekazanych środków niezgodnie z umową, zakresem planowanej działalności naukowej lub nieosiągnięcia wyników zaplanowanych na danym etapie działalności naukowej, do czasu wyjaśnienia nieprawidłowości;
- 4) przerwać wypłatę środków finansowych w przypadku nienależytego wykonywania umowy, wydatkowania przekazanych środków niezgodnie z zakresem planowanej działalności naukowej lub nieosiągnięcia wyników zaplanowanych na danym etapie działalności naukowej;
- 5) dokonywać innych działań nadzorczych określonych w umowie, o której mowa w art. 11.

Art. 9. 1. Minister zawiera z podmiotem zarządzającym umowę o zarządzanie wirtualnym instytutem badawczym.

2. Umowa o zarządzanie wirtualnym instytutem badawczym określa w szczególności:

- 1) obszar działalności naukowej, w którym będzie prowadzona przez zespoły badawcze w formie wirtualnego instytutu badawczego działalność naukowa finansowana ze środków Funduszu;
- 2) liczbę zespołów badawczych, które mają zostać wyłonione w trybie otwartego konkursu ofert;
- 3) sposób i tryb przeprowadzania otwartych konkursów ofert na wyłonienie zespołów badawczych;
- 4) sposób i tryb sprawowania nadzoru nad realizacją zadań przez podmiot zarządzający;
- 5) wysokość i sposób przekazywania oraz rozliczania środków finansowych przeznaczonych na finansowanie zespołów badawczych;

- 6) wysokość środków finansowych przeznaczonych na finansowanie realizacji zadań przez podmiot zarządzający;
- 7) warunki przekazywania środków z komercjalizacji wyników pracy zespołów badawczych lub know-how związanego z tymi wynikami na rzecz Funduszu;
- 8) sposób i zakres prowadzenia ewaluacji działalności naukowej oraz oceny końcowej zespołów badawczych;
- 9) warunki rozwiązania umowy.

Art. 10. 1. Minister sprawuje nadzór nad realizacją zadań przez podmiot zarządzający pod względem legalności, gospodarności i rzetelności.

2. W ramach nadzoru minister:

- 1) może żądać wglądu do dokumentów związanych z zarządzaniem wirtualnym instytutem badawczym;
- 2) dokonuje oceny działalności podmiotu zarządzającego;
- 3) przeprowadza kontrolę podmiotu zarządzającego w trybie przepisów ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2020 r. poz. 224).

Art. 11. Podmiot zarządzający zawiera z podmiotem, o którym mowa w art. 7 ust. 1 pkt 1, 3–6 i 8 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, w którym działalność naukową prowadzi lider zespołu badawczego, umowę o finansowanie zespołu badawczego ze środków Funduszu, określającą w szczególności:

- 1) lidera zespołu badawczego wraz z określeniem liczby członków tego zespołu oraz planem niezbędnych działań rekrutacyjnych;
- 2) zakres planowanej działalności naukowej, warunki jej realizacji, w tym harmonogram i kosztorys;
- 3) warunki i tryb przekazywania środków finansowych;
- 4) spodziewane efekty działalności naukowej, w tym zobowiązanie do współpracy przy komercjalizacji wyników pracy zespołów badawczych lub know-how związanego z tymi wynikami;
- 5) zasady zarządzania pracą zespołu badawczego i warunki jej organizacji;

- 6) inne niż określone w art. 8 ust. 2 pkt 1–4 działania wykonywane w ramach nadzoru nad realizacją zadań przez zespoły badawcze oraz prawidłowością wydatkowania środków z Funduszu;
- 7) sposób i tryb sprawowania nadzoru nad realizacją zadań przez zespoły badawcze oraz prawidłowością wydatkowania środków z Funduszu;
- 8) zakres praw wynikających z przyznania praw autorskich, praw pokrewnych oraz praw własności przemysłowej;
- 9) sposób i koszty sprawowania ochrony praw własności intelektualnej;
- 10) sposoby i warunki rozporządzania prawami własności intelektualnej oraz ich wykorzystania dla celów komercyjnych i do dalszych badań naukowych lub prac rozwojowych;
- 11) wielkości udziałów i korzyści wynikających z komercjalizacji wyników pracy zespołów badawczych lub know-how związanego z tymi wynikami;
- 12) warunki i sposób rozliczenia przekazanych środków finansowych;
- 13) sposób i zakres ewaluacji działalności naukowej;
- 14) tryb kontroli wykonania obowiązków określonych w umowie;
- 15) warunki rozwiązania umowy.

Art. 12. Minister zawiera z Bankiem Gospodarstwa Krajowego porozumienie określające szczegółowe warunki współpracy w zakresie gospodarowania środkami Funduszu, w tym:

- 1) sposób gromadzenia w ramach Funduszu wpływów, o których mowa w art. 2 pkt 9;
- 2) podmiot zarządzający oraz sposób i harmonogram przekazywania temu podmiotowi środków finansowych.

Art. 13. 1. Ze środków Funduszu dokonuje się:

- 1) pokrycia kosztów emisji i wykupu obligacji, o których mowa w art. 3 ust. 1;
- 2) spłaty:
  - a) kredytów i pożyczek wraz z odsetkami i innymi kosztami obsługi kredytów i pożyczek, o których mowa w art. 3 ust. 1,
  - b) udzielonego przez Bank Gospodarstwa Krajowego finansowania, o którym mowa w ust. 3, wraz z kosztami tego finansowania.

2. Ze środków Funduszu dokonuje się również wypłaty:

- 1) wynagrodzenia przysługującego Bankowi Gospodarstwa Krajowego z tytułu kosztów obsługi Funduszu;
- 2) wypłaty środków przeznaczonych na pokrycie kosztów realizacji zadań przez podmiot zarządzający.

3. W przypadku niedoboru na rachunku Funduszu środków niezbędnych do terminowej obsługi działań, o których mowa w ust. 1 i 2, Bank Gospodarstwa Krajowego, w uzgodnieniu z ministrem i ministrem właściwym do spraw finansów publicznych, może finansować ich realizację ze środków własnych.

4. Wysokość środków finansowych przeznaczonych na pokrycie kosztów realizacji zadań przez podmiot zarządzający nie może przekroczyć 5 % środków finansowych przeznaczonych na finansowanie działań, o których mowa w art. 5 ust. 1.

Art. 14. Bank Gospodarstwa Krajowego, na wniosek ministra, dokonuje wypłat ze środków Funduszu na rzecz podmiotu zarządzającego w wysokości i terminach wynikających z porozumienia, o którym mowa w art. 12.

Art. 15. 1. Nadzór nad gospodarowaniem środkami Funduszu sprawuje Rada Nadzorcza Banku Gospodarstwa Krajowego.

2. Bank Gospodarstwa Krajowego:

- 1) przekazuje ministrowi oraz ministrowi właściwemu do spraw finansów publicznych projekt planu finansowego Funduszu na dany rok do dnia 15 czerwca roku poprzedniego;
- 2) wyodrębnia w swoim planie finansowym plan finansowy Funduszu opracowany w porozumieniu z organami, o których mowa w pkt 1, do dnia 31 lipca roku poprzedzającego rok, na który plan jest opracowywany;
- 3) sporządza dla Funduszu odrębny bilans oraz rachunek zysków i strat wchodzących w skład sprawozdania finansowego Banku Gospodarstwa Krajowego;
- 3a) przekazuje ministrowi oraz ministrowi właściwemu do spraw finansów publicznych, w terminach określonych w przepisach dotyczących sprawozdawczości budżetowej państwowych funduszy celowych, sprawozdanie miesięczne z realizacji planu finansowego Funduszu,

narastająco za kolejne miesiące roku budżetowego, w szczególności nie mniejszej niż wynikająca z tego planu;

- 4) składa ministrowi informację o realizacji planu finansowego Funduszu w terminie do dnia:
  - a) 31 lipca – za pierwsze półrocze,
  - b) 31 stycznia – za drugie półrocze.
- 5) (uchylony)

Art. 16. 1. Plan finansowy Funduszu określa w szczególności:

- 1) przewidywaną wysokość środków przeznaczonych na:
  - a) finansowanie działań, o których mowa w art. 5 ust. 1,
  - b) wynagrodzenie przysługujące Bankowi Gospodarstwa Krajowego z tytułu kosztów obsługi Funduszu,
  - c) obsługę kredytów, pożyczek i emisję obligacji;
- 2) przychody Funduszu.

2. Plan finansowy Funduszu stanowi podstawę dokonywania wypłat ze środków Funduszu, a także podstawę do zaciągnięcia kredytów i pożyczek oraz przeprowadzenia emisji obligacji, o których mowa w art. 2 pkt 5.

Art. 17–19. (pominięte)

Art. 20. 1. W Banku Gospodarstwa Krajowego tworzy się Fundusz.

2. W terminie 30 dni od dnia wejścia w życie ustawy obniża się fundusz statutowy Banku Gospodarstwa Krajowego o kwotę 500 000 000 zł, przez wpłatę tej kwoty na zasilenie Funduszu.

3. Do obniżenia funduszu statutowego, o którym mowa w ust. 2, nie stosuje się art. 5c ustawy zmienianej w art. 17²⁾.

4. Do obniżenia funduszu statutowego, o którym mowa w ust. 2, nie stosuje się wymogu uzyskania zezwolenia, o którym mowa w art. 77 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych oraz

---

²⁾ Artykuł 17 zawiera zmiany do ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o Banku Gospodarstwa Krajowego.

zmieniającego rozporządzenie (UE) nr 648/2012 (Dz. Urz. UE L 176 z 27.06.2013, str. 1, z późn. zm.³⁾).

Art. 21. Bank Gospodarstwa Krajowego w terminie 2 miesięcy od dnia zawarcia porozumienia, o którym mowa w art. 12, wyodrębni w swoim planie finansowym opracowany w porozumieniu z organami, o których mowa w art. 15 ust. 2 pkt 1, plan finansowy Funduszu na 2019 r.

Art. 22. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia⁴⁾.

---

³⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 208 z 02.08.2013, str. 68, Dz. Urz. UE L 321 z 30.11.2013, str. 6, Dz. Urz. UE L 11 z 17.01.2015, str. 37, Dz. Urz. UE L 171 z 29.06.2016, str. 153, Dz. Urz. UE L 20 z 25.01.2017, str. 4, Dz. Urz. UE L 310 z 25.11.2017, str. 1, Dz. Urz. UE L 345 z 27.12.2017, str. 27, Dz. Urz. UE L 347 z 28.12.2017, str. 1, Dz. Urz. UE L 111 z 25.04.2019, str. 4, Dz. Urz. UE L 150 z 07.06.2019, str. 1, Dz. Urz. UE L 183 z 09.07.2019, str. 14, Dz. Urz. UE L 314 z 05.12.2019, str. 1, Dz. Urz. UE L 328 z 18.12.2019, str. 1, Dz. Urz. UE L 204 z 26.06.2020, str. 4, Dz. Urz. UE L 84 z 11.03.2021, str. 1 oraz Dz. Urz. UE L 116 z 06.04.2021, str. 25.

⁴⁾ Ustawa została ogłoszona w dniu 6 maja 2019 r.